

DOSSIER DE PREMSA

APLICACIÓ DE LA TERCERA ADDENDA DEL CONVENI MARC DE COL·LABORACIÓ ENTRE L'AJUNTAMENT DE TARRAGONA, L'INSTITUT CATALÀ D'ARQUEOLOGIA CLÀSSICA I EL CAPÍTOL DE LA CATEDRAL/ARQUEBISBAT DE TARRAGONA PER A LA COORDINACIÓ DE LES ACTUACIONS ARQUEOLÒGIQUES DERIVADES DE LA IV FASE DEL PLA DIRECTOR DE LA CATEDRAL

NOVA FASE D'INTERVENCIIONS ARQUEOLÒGIQUES A LA CATEDRAL DE TARRAGONA

RODA DE PREMSA

Dijous, 7 de juliol, a les 11 h, ha tingut lloc a la Catedral de Tarragona la presentació dels inicis dels treballs arqueològics derivats de l'aplicació de la tercera addenda del Conveni marc de col·laboració entre l'Ajuntament de Tarragona, l'Institut Català d'Arqueologia Clàssica i el Capítol de la Catedral/Arquebisbat de Tarragona per a la coordinació de les actuacions arqueològiques en el marc de la IV fase del Pla Director de la Catedral de Tarragona.

A l'acte han assistit com a representants institucionals, la Sra. M. Carme Crespo Blázquez, tinent d'alcalde de Cultura, Patrimoni i Festes, la Dra. Isabel Rodà de Llanza, directora de l'Institut Català d'Arqueologia Clàssica i Mons. Miquel Barbarà i Anglès degà – president del Capítol de la Catedral de Tarragona. Com a responsables tècnics han assistit la Sra. Immaculada Teixell Navarro, arqueòloga municipal de la Conselleria de Patrimoni Històric de l'Ajuntament de Tarragona, el Dr. Josep Maria Macías Solé, investigador de l'Institut Català d'Arqueologia Clàssica i el Sr. Andreu Muñoz Melgar, arqueòleg del Capítol Catedralici / Arquebisbat de Tarragona.

Durant la presentació s'han donat a conèixer les tasques arqueològiques a dur a terme en aquesta fase que s'està desenvolupant a la nau central de la catedral i a l'interior de l'absis principal.

LA CATEDRAL UN ESPAI AMB MÉS DE DOS MIL ANYS D'HISTÒRIA.

Recordem que l'espai que ocupa la catedral de Tarragona constitueix un punt topogràfic de referència. Sabem que des del segle III aC fou ocupat pels romans per establir una guarnició militar

en el decurs de la II Guerra Púnica entre els anys 218 i 201 abans de Crist. Amb Cèsar, Tàrraco va obtenir el rang de *colonia*, i amb August esdevingué capital de la *Provincia Hispania Citerior*. L'antic campament de la Part Alta ja era innecessari, donat que s'havia conquerit tota Hispània i començava la *Pax Augusta*. La Part Alta fou desmilitaritzada i s'inicià la transformació de l'acròpoli per honorar el nou règim imperial. En aquest espai fou construït un temple de culte imperial, probablement dedicat a l'emperador August. Ho confirmen les recents excavacions realitzades a la nau central de la Catedral de Tarragona.

A l'antiguitat tardana, aquest espai es va transformar radicalment. Les antigues construccions imperials van ser desmuntades en part i els seus materials constructius es van reciclar en els nous edificis. Al segle VI, l'antic espai de culte imperial es convertí en la seu episcopal de l'Església metropolitana de Tarragona. La invasió islàmica va comportar l'abandonament de la seu episcopal fins a l'any 1091 que es va restaurar en la mitra del bisbe de Vic, Berenguer Seniofred de Lluçà. L'any 1154, Anastasi IV signà una butlla en la qual l'arquebisbe instituï la canònica de la Catedral. La Canònica es va dotar de cellers, graners, dormitori, cuina i sala capitular. Va néixer així el nou conjunt catedralici substituint l'antic episcopi visigòtic.

Aquest procés històric presenta un gran interès per constituir un magnífic exemple de la dinàmica evolutiva de la transformació morfològica de les ciutats catalanes al llarg de la seva història. En aquest sentit les intervencions arqueològiques projectades tenen la voluntat d'aportar noves dades a la comprensió històrica de l'espai i a transferir aquests coneixements a la societat.

ELS RESULTATS DE LA CAMPANYA DE L'ESTIU DE 2010.

La creença que a sota la nau central de l'actual Catedral es trobaven les restes del Temple d'August va portar a la realització d'un ampli projecte de recerca per a la seva localització. Així, l'any 2007, es va dur a terme una intensa campanya de prospecció geofísica que permeté documentar el possible basament del temple. L'any 2010 es va realitzar un sondeig estratigràfic de 32 m² que confirmà els resultats de les prospeccions geofísiques. Es constatà la conservació de la plataforma de fonamentació d'un temple, just a l'eix axial de la gran plaça romana, en el mateix eix de simetria que segueix la Catedral medieval.

Aquesta plataforma de fonamentació és de planta rectangular, d'uns 27 m x 35 m i té un gruix de 2,30 m. Aquest nucli descansa en un estrat compacte d'argiles i aquest, a la vegada, sobre la mateixa roca.

Donat que aquesta gran estructura resta envoltada per una gran plaça porticada que imita el Fòrum d'August a Roma, la troballa s'ha d'identificar necessàriament amb el temple de culte imperial de la *provincia* de la Hispania Citerior, amb tota probabilitat l'erigit a l'emperador August.

Aquest temple situava la seva façana a partir de la meitat de la segona navada de la Catedral medieval i, d'acord amb les proves geofísiques, el final de la seva estructura es troba a l'alçada del transsepte. Ocupa tota l'amplada de la nau central i gran part de les laterals.

No es pot verificar de manera absoluta que el temple trobat sigui el dedicat a l'emperador August, però tota una sèrie d'evidències porten a considerar el fet des d'una alta probabilitat. Per les seves proporcions i les modulacions dels elements arquitectònics associats a l'edifici, permeten restituir un temple octàstil (de vuit columnes de façana). També es troba envoltat per una plaça porticada que imita el programa arquitectònic del Fòrum d'August de Roma. En el decurs de l'excavació s'han trobat elements d'escultura arquitectònica en diferents tipus de marbre, com Luni-Carrara (Itàlia) o Giallo antico (Tunísia). Dos d'aquests elements decorats són de marbre del Proconès (Turquia). Sabem que l'emperador Adrià va romandre a Tàrraco durant l'hivern dels anys 122-123 dC i que va sufragar la restauració del Temple d'August, però desconeixem l'abast d'aquesta obra. S'han relacionat amb aquest fet dos capitells corintis de marbre del Proconès coneguts d'antic.

La gran quantitat de pedestals amb inscripcions dedicades al cos del *flaminatum* provincial, han estat trobades a l'àrea de la Catedral i a les seves proximitats. Els *flamines* perpetuaven la seva memòria a través d'aquests elements i, consegüentment, la plaça del recinte de culte devia estar plena. És així que, a l'actualitat, ens han arribat moltes mostres. Només una gran plaça com la del recinte de culte, d'unes dues hectàrees, podia acollir-ne tantes.

Finalment, el recinte de culte forma part d'un projecte arquitectònic més ampli (fòrum i circ) que s'articula seguint el model de la *Domus Augusti* a Roma.

Tota la suma d'aquests elements, més els exemples paral·lels que disposem en el món romà, indueixen a pensar que el temple trobat és el que Tàrraco va erigir al seu emperador i benefactor, Octavi August.

OBJECTIUS DE LA CAMPANYA DE 2011: ELS DOS SONDEIGS.

Primeres tasques del sondeig a la nau central.

- Aproximació a la primera fase constructiva de la catedral medieval.
- Coneixement de les fases constructives intermitges de la catedral medieval.
- Documentació de possibles evidències d'ocupació tardorromana i visigòtica en l'àrea del transsepte i en l'absis, amb especial atenció a possibles restes de la catedral visigòtica.

- Conèixer la naturalesa estructural del temple romà en les àrees de la seva cel·la i la part posterior de l'edifici.
- Conèixer les evidències d'època romana contemporànies i precedents a les estructures del recinte de culte del *Concilium Provinciae de la Hispania Citerior*.

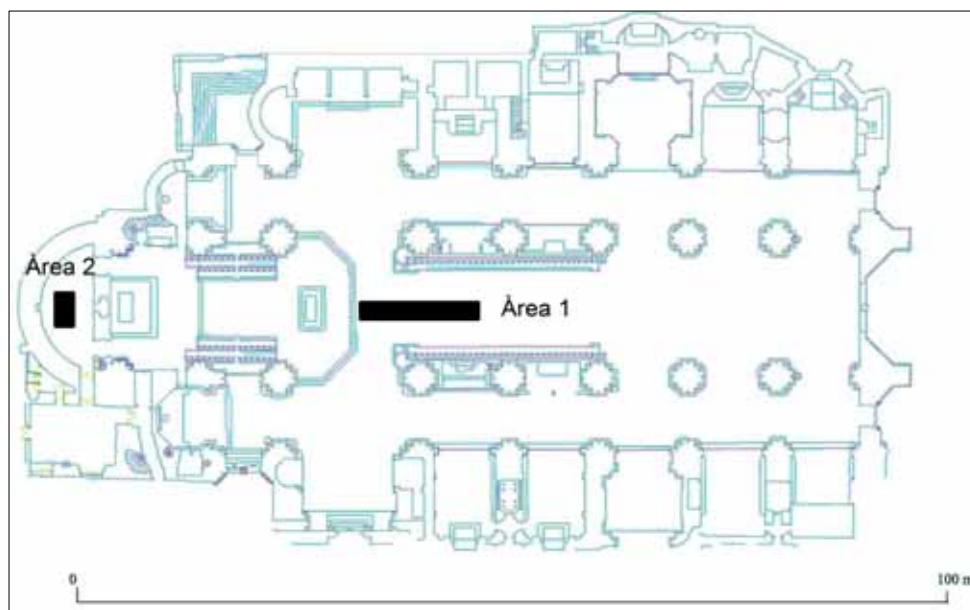
Per assolir els dos objectius s'han planificat dos intervencions amb dos sondeigs a la nau central i a l'absis principal de la catedral.

1. El primer d'aquests sondeigs s'ubica a la nau central de la catedral formant un rectangle de 2,5 m x 20 m a tocar del presbiteri. Aquest espai es troba a l'eix axial de la catedral medieval i del temple romà de culte imperial. L'interès d'aquest punt rau en conèixer les restes de la fonamentació del temple a la seva part posterior, just on s'ubicava la seva cel·la, l'aula sagrada on s'ubicava l'estàtua de la divinitat. També comprovar l'existència

d'evidències d'època tardorromana i visigòtica que donin llum al procés de transformació d'aquest espai a partir del segle V dC tot estar atents al fet que la catedral visigòtica hagués pogut reutilitzar la fonamentació del temple romà per a la seva erecció.

De la mateixa manera es documentaran els nivells constructius medievals i les estructures dels sepulcres privilegiats que, ubicats des d'antic en aquest espai de la nau central, dins del cor, foren traslladats a l'actual presbiteri l'any en època contemporània.

2. El segon sondeig se situa a l'àrea de l'absis en el lloc exacte on el paviment d'*opus sectile* medieval està afectat i pavimentat per un enllosat de pedra posterior. La superfície d'excavació prevista és d'uns 3 m x 5 m. La intervenció permetrà comprendre l'estructura de la fonamentació de l'absis medieval i conèixer la naturalesa estratigràfica d'aquest sector fins al nivell de roca.

Situació dels sondejos arqueològics de la fase actual.

DIA: divendres, 7 de juliol de 2011

HORA: 11 h

LLOC: Catedral de Tarragona (entrada pel
carrer de la Mare de Déu del Claustre)

Pla de la Seu, 1

43003 Tarragona

PER A MÉS INFORMACIÓ:

Imma Teixell Navarro

Ajuntament de Tarragona

Tel.: 670031452

Josep Maria Macias Solé

Institut Català d'Arqueologia Clàssica

Tel.: 654583346

Andreu Muñoz Melgar

Arquebisbat de Tarragona

Tel.: 650619031